

Raport ze spotkań otwartych z mieszkańcami w ramach konsultacji społecznych zasad budżetu obywatelskiego w mieście Łodzi, formularza zgłoszeniowego propozycji zadania do budżetu obywatelskiego na 2014 rok oraz karty do głosowania dla mieszkańców miasta Łodzi na zadania do budżetu obywatelskiego.

Konsultacje społeczne zasad budżetu obywatelskiego przeprowadzone zostały w formie pięciu moderowanych spotkań konsultacyjnych. Spotkania odbyły się w Ośrodku Kultury „Górna” ul. Siedlecka 1, w budynku Bałuckiego Ośrodku Kultury „Rondo” ul. Limanowskiego 166, w budynku Urzędu Miasta Łodzi ul. Piotrkowska 104, w Małej Sali Obrad, w budynku Poleskiego Ośrodka Sztuki ul. Krzemieniecka 2a, w budynku Domu Kultury „Widok” al. Piłsudskiego 133. Wszystkie spotkania poza spotkaniem w Ośrodku Kultury „Górna”, które odbyło się w sobotę, odbywały się w dniach powszednich w godzinach od 17 do 20.

Scenariusz spotkań konsultacyjnych zakładał pracę warsztatową w podgrupach. W przypadku niewielkiej liczby uczestników, dyskusja miała być moderowana i prowadzona na forum. Zgodnie ze scenariuszem spotkań, dyskusja ogniskowała się wokół następujących zagadnień: mocne i słabe strony budżetu obywatelskiego, składanie propozycji, w tym formularz zgłoszeń, głosowanie wraz z kartą do głosowania, podział miasta i środków oraz kampania informacyjno-edukacyjna.

Z poszczególnych spotkań powstały sprawozdania dokumentujące propozycje i opinie osób uczestniczących w spotkaniach.

Niniejszy raport jest syntezą poszczególnych sprawozdań.

I. Mocne strony budżetu obywatelskiego w Łodzi.

- Uczestnicy warsztatów wskazywali, że mocną stroną budżetu obywatelskiego było to, że mieszkańcy mogli zdecydować o części budżetu miasta. Wskazywano, że pierwsza edycja się sprawdziła.
- Brak ograniczeń rodzajów projektów jakie mogły być składane i wybierane przez mieszkańców. Możliwe były projekty twarde i miękkie, inwestycje i remonty (wszystko co mieści się w zadaniach własnych miasta).
- Uczestnicy wskazali również, że dużą wartością było to, że składać projekty i głosować mogły nie tylko osoby zameldowane w Łodzi ale również osoby zamieszkujące na terenie miasta bez zameldowania.
- Edukacja mieszkańców na temat funkcjonowania budżetu i komórek UMŁ
- Poznawanie się i komunikowanie się mieszkańców (element edukacyjny).
- Możliwość realizacji potrzeb mieszkańców.
- BO pokazał nieuregulowane sprawy majątkowe w mieście.
- Wysoka oceniana pracy Doraźnej Komisji ds. Budżetu Obywatelskiego Rady Miejskiej, a szczególnie Przewodniczącej Komisji, która dobrze wypełniała swoją rolę.
- Udział Prezydenta Miasta Łodzi w promocji budżetu obywatelskiego.
- Liczba zgłoszonych propozycji do BO oraz aktywność mieszkańców.
- Dobra praca osób zaangażowanych w organizację procesu.

II. Słabe strony

- Kwestia małych osiedli oraz braku podziału środków na osiedla.
- Możliwość remontowania dróg.
- Nazwa BO (powinien być budżet partycypacyjny).
- Zbyt szerokie spektrum osób głosujących, powinni głosować tylko płacący podatki w Łodzi.
- Kwota BO 20 mln złotych. Zdaniem uczestników, to niecały 1%; ich zdaniem, stanowczo zbyt

mało.

- Mała liczba punktów do głosowania.
- Duża liczba głosów zebranych od mieszkańców, którzy głosowali bez świadomości, że mogą wybierać 5 zadań.
- Brak mechanizmu umożliwiającego oprotowanie przedsięwzięcia budzącego kontrowersje wśród mieszkańców.
- Podział na dzielnice. Ograniczone były szanse małych osiedli. Może warto pomyśleć nad podziałem środków na osiedla.

III. Składanie propozycji

Wszystkie grupy w trakcie konsultacji uznawały, że czas składania propozycji do budżetu obywatelskiego był wystarczający. Również liczba podpisów pod wnioskami nie wzbudzała kontrowersji. Zwrócono jednak uwagę, że projekt powinien być składany przez pomysłodawcę i 14 podpisanych osób, co razem daje 15 podpisów. Zdaniem uczestników obecnie nie było to do końca jasne.

Formularz

Kontrowersje wzbudziło szacowanie kosztów przedsięwzięć. Dla niektórych uczestników było to zaskoczenie, że trzeba samemu określić budżet przedsięwzięcia. Niektórzy mieli trudności przy sporządzaniu budżetu. Uczestnicy konsultacji podkreślali jednak, że nie mieli problemów z wypełnianiem i formularz był przejrzysty i zrozumiały. Zwracano również uwagę, że podawane w formularzu koszty nie zawsze były precyzyjne, zaś - szacowane koszty przez projektodawców (np. na podstawie kalkulacji z firm prywatnych) różniły się czasem znacznie od kosztów wg ZDiT.

Propozycje uczestników to:

- precyzyjne określenie składowych kosztów projektu.
- organizacja warsztatów na temat tworzenia budżetu przedsięwzięcia
- lista dobrych namiarów kontaktowych do wydziałów merytorycznych miasta.
- formularz powinien mieć jasno określone miejsce na podpis składającego projekt oraz zawierać miejsce na kontakt z osobą składającą wniosek (kontakt do tej osoby powinien być publicznie dostępny).
- formularz zdaniem uczestników powinien zawierać miejsce na krótki opis projektu, który znajdzie się następnie na karcie do głosowania, pod tytułem przedsięwzięcia. Na taki opis powinna być określona liczba znaków. Przy tytule projektu powinien być opis, że jeśli nie będzie wypełnione miejsce na skrócony opis, to tylko tytuł znajdzie się na karcie do głosowania. Tytuł projektu również powinien mieć ograniczoną liczbę znaków, tak aby tytuł nie stawał się jednocześnie skróconym opisem.
- kontakty do autorów przedsięwzięcia powinny być podawane do publicznej wiadomości w formularzu winny być wskazane osoby decyzyjne, które mogą podejmować decyzje dotyczące projektu i ewentualnych zmian związanych z jego realizacją.
- w miejscu osób popierających niepotrzebny jest PESEL, w to miejsce należy dodać adres mailowy (pomoże to w budowaniu bazy mailowej).
- należy dodać kratki w miejscu do wpisywania adresu mailowego. Pozwoli to na czytelne wpisywanie adresów.
- w przypadku osób bezdomnych powinny one jako miejsce zamieszkania wskazywać adres noclegowni.
- w miejscu opisu projektu, powinien być podawany dokładny adres, opis okolicy lub adres ulicy gdzie realizowany będzie projekt. Powinno być to podawane już na etapie informowania mieszkańców.
- opisy projektów powinny znajdować się w materiałach informacyjnych.
- punkt formularza dotyczący załączników jest mało potrzebny. Może to sugerować, że dodatkowe informacje będą miały wpływ na jego znaczenie. Tym niemniej zgadzano się, że punkt ten powinien jednak pozostać.

Kontakty z jednostkami UMŁ

Kontakty z urzędnikami, Urzędu Miasta Łodzi oceniane były rozmaicie. Przeważały jednak głosy krytyczne.

Zwracano uwagę na to, że osoby podane do kontaktu nie były dostępne (trudności z dodzwonieniem się, problem z godzinami pracy urzędu). Propozycja – rozważenie dyżurów w sobotę, oddelegowanie konkretnych osób z wydziałów i dokładny kontakt do nich.

Zdarzały się przypadki, że mieszkańcy nie otrzymywali odpowiedzi na swoje maile.

Kwota na zadania w budżecie obywatelskim

Podczas warsztatów dyskutowano również na temat maksymalnej kwoty zadania. Uczestnicy byli podzieleni. Część uważała, że powinno zostać tak jak było, ale pojawiały się również głosy aby wprowadzić limity na maksymalne koszty zadań, tak aby w ramach dostępnej puli środków maksymalne kwoty zadań wynosiły nie więcej jak 50% dostępnej kwoty lub nawet mniej.

Podział projektów na ogólnomiejskie i rejonowe

-proporcje podziału środków na rejonu powinny pozostać.

-niedoprecyzowane są kryteria podziału projektów na ogólnomiejskie i rejonowe. Uznano, że trudno będzie stworzyć ostre kryteria i decyzje należy pozostawić pomysłodawcom projektów.

- odejście od dzielnic w kierunku podziału środków na osiedla ze względu na nierównomierność szans poszczególnych osiedli (małe osiedla nie mają szans w konkurencji z dużymi, na poziomie dzielnicy). Sugerowano zmiany w podziale środków. Padły propozycje aby środki z rejonów podzielić na osiedla albo aby wprowadzić podział 3 – stopniowy: ogólnołodzkie, rejonowe, osiedlowe.

-jeśli w ramach środków rejonowych, nie wszystkie pieniądze zostaną wydane, to pozostałe pieniądze powinny zasilić pulę środków dla rejonów, a nie jak to miało miejsce w obecnym roku, pulę środków na projekty ogólnomiejskie.

-po zamknięciu listy projektów, w internecie powinien zostać opublikowany ich pełny opis, tak aby mieszkańcy mogli się z nimi zapoznać.

-potrzeba organizowania przestrzeni wymiany i uzgadniania pomysłów. Zanim złożą projekty powinni móc się spotkać wymienić pomysłami i dopiero po tym składać samemu lub wspólnie propozycje.

Niektórzy mieszkańcy zgłaszali wniosek aby BO był tylko na działania lokalne, projekty na rzecz instytucji takich jak szkoły nie powinny być ich zdaniem zgłaszane. Instytucje mają bowiem dużo większą moc mobilizacyjną a ich zadania powinny być finansowane w normalnym trybie budżetowym.

IV. Głosowanie

Wiek głosujących - głosowanie od 16 lat jest dobrym rozwiązaniem i nie należy podwyższać granicy wieku. (Pojawiły się również głosy, że należałoby tą granicę obniżyć do 15 a nawet 14 lat). Punktów do głosowania tradycyjnego powinno być zdecydowanie więcej.

Propozycja – należy wykorzystać miejsca publiczne, biblioteki, sklepy. Jako zagrożenie zgłoszono połączenie punktów do głosowania z funkcjonowaniem projektodawcy.

Wiele kontrowersji wzbudziło zbieranie kart do głosowania i przewożenie ich, do punktu głosowania(Jak zauważył jeden z uczestników jest to w sprzeczności z ustawą o ochronie danych osobowych) Należy podjąć działania aby uwzględnić przepisy ustawy o ochronie danych osobowych - nagłośnić zasady głosowania aby uniknąć sytuacji, że mieszkańcy głosowali na jeden projekt nieświadomi, że mogli zagłosować na 5 projektów. Edukacja mieszkańców przed głosowaniem jest bardzo ważna., dobra kampania edukacyjna może wyeliminować manipulacje.

Część projektodawców nie informowała głosujących o całości idei BO oraz o wszystkich projektach na które można było głosować.

W punkcie wydawania formularzy do głosowania, nie można było pobrać większej ilości sztuk kart. W regulaminie wprost powinien być zapisany zakaz „pobierania głosów od mieszkańców bez informowania ich o wszystkich projektach”.

Karty do głosowania powinny być oznaczone, należy uprościć formularz do głosowania.

Zbyt duża liczba projektów (długi czas poświęcony na zapoznanie się ze wszystkimi projektami), ale jak to skomentowano, ograniczenie ilości wniosków będzie przeczyło idei BO.

Urzednicy powinny nadawać projektom oceny punktowe. Ostateczny wynik projektu to byłaby kombinacja głosów mieszkańców + ocena merytoryczna nadawana wg wagi przez wydziały.

W trakcie głosowania że mało było informacji o projektach

Karta do głosowania

Karta do głosowania oceniona została przez uczestników pozytywnie. Karta zdaniem niektórych uczestników powinna zawierać oprócz liczby porządkowej kolumnę z numerem ID projektu. Każdy projekt powinien mieć tytuł i skrócony opis zgodnie z tym co zostanie wpisane w formularzu.

Na karcie do głosowania powinno być miejsce na podsumowanie ile głosów oddaje głosujący, tak aby nie było możliwości dopisania głosów.

Pojawiły się również głosy, żeby nie komplikować karty do głosowania.

Czas na głosowanie

Zdaniem zdecydowanej większości uczestników warsztatów był wystarczający. Podkreślano jednak, że powinno być wydłużone głosowanie przez internet do 20.00 a nawet do północy, a nie do 16.00.

Uczestnicy zwrócili również uwagę, że Miasto o ile jest to możliwe, powinno zadbać o to, aby w ostatnim dniu głosowania nie było problemów z oddawaniem głosów przez internet.

Dużo miejsca zajęła dyskusja dotycząca **głosowania przez internet**. Należy zadbać o ograniczenie możliwości nadużyć i manipulacji przy głosowaniu internetowym. Rozważano możliwość podania adresu mailowego. Pojawiały się również głosy aby nie dodawać kolejnych zabezpieczeń i weryfikacji bo to utrudni głosowanie.

Wśród uczestników pojawiła się rozbieżność co do tego czy głosować powinno się na projekty z rejonu, w którym się mieszka, czy też powinna być możliwość głosowania w innych rejonach. Ostatecznie uczestnicy nie doszli w tej sprawie do porozumienia.

Mechanizm głosowania.

Ogólnie mieszkańcy oceniali go pozytywnie. Pojawiły się jednak propozycje, że mieszkaniiec powinien móc głosować i przez internet i papierowo. W przypadku gdy zagłosuje za pomocą karty i ma jeszcze wolne głosy, powinien móc je oddać przez internet.

Do publicznej wiadomości należy podawać kompletne wyniki głosowania, a nie najpierw tych projektów, które wygrały, a dopiero później pozostałych. Rodzi to bowiem wątpliwości i podejrzenia.

Pojawiły się głosy, że należy zwiększyć przejrzystość procesu głosowania.

V. Kampania informacyjno-edukacyjna

Kampania informacyjno-edukacyjna zdaniem uczestników warsztatów była i jest potrzebna. Bardzo dobrze sprawdziły się spotkania na osiedlach i w dzielnicach. Bardzo dobrze oceniane było doradztwo. Zwracano jednak uwagę na potrzebę większej liczby miejsc, gdzie taką pomoc można uzyskać. Uczestnicy podkreślali wysoki poziom przygotowania prowadzących spotkania. Sugerowano jednak lepsze oznakowanie miejsc spotkań, bowiem uczestnicy wskazywali na trudności z odnalezieniem miejsc gdzie odbywały się spotkania informacyjne, oraz lepsze informowanie o samych spotkaniach.

Informowanie o spotkaniach powinno być wzmocnione poprzez nieformalne kanały np. przez liderów lokalnych.

Niektóre osoby zwracały uwagę na konieczność aktywniejszego włączenia rad osiedli, które nie informowały mieszkańców o budżecie obywatelskim i zasadach, ale wskazywały konkretnie na co głosować (zdaniem uczestników rady powinny albo promować wszystkie projekty albo żadnego).

Wysoko zostały ocenione materiały informacyjne: gazeta oraz broszura na temat budżetu obywatelskiego. Zastanawiano się również czy sposób dystrybucji gazety mógł wpłynąć na jej postrzeganie jako reklamówki. Była ona bowiem wkładana do skrzynek pocztowych, co mogło skłonić mieszkańców do postrzegania jej jak kolejnej gazetki promocyjnej.

Jednym z pomysłów na akcję informacyjną było organizowanie „Targów projektów”. Po zatwierdzeniu listy do głosowania, ale przed samym głosowaniem powinno się zapewnić możliwość spotkania mieszkańców z pomysłodawcami. Mieszkańcy powinni móc zapoznać się z projektami, porozmawiać z ich twórcami. Takie spotkanie powinno odbywać się w weekend, projektodawcy powinni móc ale nie musieć w nim uczestniczyć. Powinno być to ogólnołodzkie wydarzenie.

Podczas spotkań padła też propozycja aby w ramach działań promocyjnych znakować przedsięwzięcia zrealizowane w ramach BO, że zostały wykonane w ramach budżetu obywatelskiego.

Zdaniem wielu uczestników należy zwiększyć środki na kampanię informacyjną.

Uczestnicy wskazywali, że warto wykorzystać w przyszłym roku takie narzędzia jak:

- mobilne punkty informacji, widoczne, z ulotkami, balonami
- akcje informujące w hipermarketach, dyskontach, sklepach osiedlowych, aptekach
- warsztat edukacyjny dla mediów
- edukacja (np. edukacja o BO w szkołach, na lekcjach)
- wykorzystywanie liderów osiedlowych
- spotkania informacyjne – dobry pomysł do zapoznania się liderów, wspólnego planowania akcji, zobaczenia innych projektów i możliwości połączenia podobnych (zredukować liczbę projektów)

Zwracano uwagę, że więcej energii edukacyjnej należałoby skierować w stronę rad osiedli aby wzmocnić ich uczestnictwo w procesie oraz animować kontakty między radami osiedli.

Uczestnicy wysoko oceniali elastyczność i sprawność obsługi procesu (informowanie i obsługa posiedzeń komisji) ale zwrócono również uwagę, że zaproszenia na komisję budżetu obywatelskiego powinny być wysyłane wcześniej.

Pojawiło się również pytanie co z wnioskami z poprzedniego roku, czy mogą z automatu trafiać na kolejną edycję? Czy powinny być ponownie weryfikowane?

Inne uwagi i propozycje

Zastanawiano się czy nie powinno powstać społeczne ciało ds. monitorowania realizowanych projektów. Powinny być przekazywane cyklicznie informacje na temat realizowanych projektów.

Podczas spotkań dyskutowano również na temat kosztów utrzymania projektu, stwierdzono jednak, że będą duże trudności w oszacowaniu tych kosztów oraz powstaje pytanie, gdzie ta informacja miałaby się pojawić, na jakim etapie i dla kogo?

W spotkaniach otwartych z mieszkańcami, które odbyły się w ramach konsultacji, wzięły udział łącznie 24 osoby.